

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням вченої ради
Бердянського державного
педагогічного університету
від 27 квітня 2023 року
(протокол № 10/3.5)

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩІЙ ШКОЛІ

ПРОГРАМА

обов'язкової нормативної навчальної дисципліни

підготовки магістрів

спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

**Запоріжжя
2023**

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Н. Пшенична, к.п.н., доцент.

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету «20» квітня 2023 року, протокол № 5.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Методика викладання фахових дисциплін у вищій школі» є підготовка студентів-магістрів до майбутньої професійно-педагогічної діяльності у вищих навчальних закладах, до взаємодії з людьми у різноманітних установах, що має характер управлінської, організаторської, навчально-виховної діяльності.

1.2. Основними завданнями дисципліни «Методика викладання фахових дисциплін у вищій школі» є:

- ознайомлення з процесом організації навчання у вищих навчальних закладах, з рівнями, ступенями та кваліфікаціями вищої освіти, структурою вищого навчального закладу;
- формування уявлення про принципи навчання у вищій школі, рушійні сили та логіку навчального процесу, зміст освіти у вищій школі, систему планування та організації навчального процесу;
- формування уявлення про форми, види, методи та засоби навчання у вищій школі;
- ознайомлення з особливостями підготовки до лекції та її проведення;
- ознайомлення з особливостями підготовки та проведення практичних, лабораторних, семінарських занять, організації самостійної роботи здобувачів освіти;
- формування уявлення про систему аналізу та оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких компетентностей:

Програмні компетентності	
Загальні компетентності	<p>ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК2. Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.</p> <p>ЗК3. Здатність планувати та управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК6. Здатність розробляти та презентувати освітні проекти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети.</p> <p>ЗК7. Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження, прогнозувати та презентувати їх результати.</p>
Фахові компетентності	<p>ФК2. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.</p> <p>ФК4. Здатність до моделювання змісту навчання, формування у здобувачів освіти компетентностей та здійснення інтегрованого навчання.</p> <p>ФК5. Здатність використовувати ефективні шляхи мотивації здобувачів освіти до саморозвитку, спрямовувати їх на прогрес і формувати у них обґрунтовану позитивну самооцінку.</p> <p>ФК6. Здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу.</p> <p>ФК8. Здатність формувати в здобувачів освіти культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності.</p> <p>ФК 9. Здатність використовувати сучасні методи і технології навчання біології та здоров'я людини, доступно транслювати їх у</p>

	<p>площину навчальних предметів біології та основ здоров'я людини з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.</p> <p>ФК 10. Здатність до усвідомлення досягнень біологічної науки та її ролі у житті суспільства та користуватися новітніми досягненнями біології, необхідними для професійної та/або інноваційної діяльності.</p> <p>ФК 11. Здатність застосовувати та формувати знання з біології та основ здоров'я людини для пояснення будови, взаємодії, взаємозв'язків, походження, класифікації, значення, використання, поширення і організації живого на різних рівнях.</p> <p>ФК 13. Здатність формувати знання для обрання ефективних шляхів і способів збереження, зміцнення, відновлення здоров'я людини.</p> <p>ФК 14. Спроможність розробляти та реалізовувати навчальні і наукові проекти з біології та здоров'я людини, підготовки аналітичної звітної документації, презентацій.</p>
<p>Програмні результати навчання</p>	<p>РН1. Демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області.</p> <p>РН2. Визначає, аналізує та характеризує педагогічні інновації, демонструє вміння їх практичного застосування у професійній діяльності.</p> <p>РН3. Називає і описує основні принципи, функції, сучасні форми та методи управління освітньої діяльності, демонструє вміння планувати й управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати її якість.</p> <p>РН6. Демонструє уміння забезпечувати конструктивну та безпечну взаємодію з учасниками освітнього процесу.</p> <p>РН8. Демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в учнів.</p> <p>РН9. Володіє методами і сучасними технологіями навчання біології та здоров'я людини, доступно використовує систему наукових біологічних та інших знань у площині навчальних предметів біології та основ здоров'я людини.</p> <p>РН13. Використовує знання для обрання ефективних шляхів і способів збереження, зміцнення та відновлення здоров'я людини.</p> <p>РН14. Демонструє уміння розробляти та реалізовувати навчальні і наукові проекти з біології та здоров'я людини, підготовки аналітичної звітної документації, презентацій, користуватися обладнанням, препаратами, засобами навчання.</p>

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади навчально-виховного процесу у вищій школі

Тема 1. Методика викладання у вищій школі в структурі педагогічних наук. Педагогіка, її місце в системі наук. Методика викладання у вищому навчальному закладі як предмет курсу. Рівні, ступені та кваліфікації вищої освіти. Стандарти освітньої діяльності та вищої освіти.

Забезпечення якості вищої освіти. Основні завдання та типи вищих навчальних закладів. Структура вищого навчального закладу.

Тема 2. Теоретичні засади навчально-виховного процесу у вищій школі. Предмет і об'єкт дидактики вищої школи. Принципи навчання у вищій школі. Сутність і методологічні засади навчання. Рушійні сили, логіка навчального процесу. Структура процесу оволодіння знаннями, уміннями й навичками, формування компетентності. Мотиви навчання. Типи навчання, їх характеристика. Зміст освіти у вищій школі. Система планування й організація освітнього процесу у ВНЗ. Навчальний план, навчальна програма, підручник, посібник, НМК. Організація аудиторної роботи зі студентами.

Змістовий модуль 2. Форми, методи і засоби викладання фахових дисциплін у вищій школі.

Тема 3. Форми, види, методи і засоби навчання у вищій школі. Сутність поняття «форми організації навчання». Розвиток і становлення організаційних форм навчання. Типологія і характеристика методів навчання. Прийоми і засоби навчання.

Тема 4. Підготовка до лекції та її проведення. Академічна лекція в системі професійної підготовки студентів. Технологія і техніка підготовки академічної лекції. Дидактичні і методичні вимоги до академічної лекції. Психолого-педагогічні вимоги до проведення лекції у вищій школі. Проблемна лекція, особливості її побудови. Лекція-візуалізація. Метод опорних сигналів. Опорний конспект лекції. Основні принципи формування опорних конспектів лекції викладача.

Тема 5. Технологія і техніка організації та проведення семінарів, практичних, лабораторних, індивідуальних занять, консультацій та самостійної роботи студентів. Практичне, семінарське та лабораторне заняття як форма аудиторної самостійної роботи студента. Види семінарів, вимоги до їх організації та проведення. Технологія і техніка підготовки та проведення практичного, семінарського, лабораторного, індивідуального заняття, консультації, колоквиуму. Особливості навчальної роботи студентів і передумови її ефективності. Адаптація студентів до самостійної навчальної роботи. Підготовка до лабораторних, практичних, семінарських занять.

Змістовий модуль 3. Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти.

Тема 6. Система аналізу й оцінювання навчальних досягнень студентів. Значення і роль аналізу й оцінювання навчальних досягнень студентів. Функції оцінювання навчальних досягнень студентів. Принципи, види і методи аналізу й оцінювання навчальних досягнень студентів. Методика проведення контрольних дій у вищій школі

3. Рекомендована література

Основна:

1. Зайченко І. В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі: навч. посіб./ І. В. Зайченко. Київ, 2021. 456 с.
2. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / З. В. Рябова, І. І. Драч, Н. О. Приходькіна, Н. В. Любченко [та ін.] ; Ун-т менедж. освіти НАПН України. Київ, 2022. 316 с.
3. Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні: навч. посіб. для магістрантів / Т. О. Дороніна. Кривий Ріг : КДПУ, 2023. 250 с.

Додаткова:

1. Педагогіка вищої та середньої школи : зб. наук. пр. Кривий ріг: Айс Принт, 2017. Вип. 1 (50). 332 с.
2. Руденко Ю. Д. Шляхи подолання кризи сучасної педагогіки / Ю. Д. Руденко. Київ : Просвіта, 2018. – 278 с.
3. Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні : метод. рекомендації до практичних занять магістрантів / Т. О. Дороніна. Кривий Ріг:КДПУ, 2018. 130 с.

4. Методи навчання:

Словесні (пояснення, розповідь, лекція, вступна бесіда, навчальна дискусія, опора на життєвий досвід здобувачів, створення ситуацій пізнавальної новизни); наочні (ілюстрування, опорний мультимедіа-конспект, навчальні фільми); практичні (вправи, моделювання професійних ситуацій, гейміфікація, дослідження, проектування).

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.**6. Система оцінювання: національна та ECTS**

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)